

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PRAŠYMO NR. 1A-130/2021 GRAŽINIMO

2022 m. vasario 15 d. Nr. KT22-A-S21/2022

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Giedrės Lastauskienės, Vytauto Mizaro, Algio Norkūno, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, sekretoriaujant Vaivai Matuizaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] ([duomenys neskelbiami]) prašymą Nr. 1A-130/2021.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas prašo ištirti, ar Lietuvos Respublikos Konstitucijos 21 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, konstituciniams teisinės valstybės, proporcingumo principams neprieštarauja Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) (toliau – Įstatymas) tiek, kiek jame, *inter alia* jo 39, 40 straipsniuose, 124 straipsnio 3 dalyje, „nėra nustatyta teisė užsieniečiui gauti teisę laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, tuo pagrindu, kad užsieniečiui yra paskirta kardomoji priemonė arba laikinoji apsaugos priemonė, kuri apriboja jo teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos, iki tol, kol tokios jo išvykimą ribojančios priemonės bus panaikintos“.

2. Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2020 m. rugpjūčio 21 d. sprendimu pareiškėjui atsisakyta išduoti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje ir panaikinta jam anksčiau išduota daugkartinė nacionalinė viza tuo pagrindu, kad pareiškėjas gali kelti grėsmę viešajai tvarkai ar žmonių saugumui. Be to, atsižvelgus į tai, kad pareiškėjui, kaip įtariamajam padarius nusikalstamą veiką, taikoma kardomoji priemonė – jis privalo nustatytu laiku periodiškai registruotis policijos įstaigoje, todėl, vadovaujantis Įstatymo 124 straipsnio 3 dalimi, negali būti gražintas į užsienio valstybę ar išsiųstas iš Lietuvos, šiame

sprendime nurodyta, jog pareiškėjo tolesnės teisinės padėties Lietuvos Respublikoje klausimą tikslinga spręsti priėmus galutinį sprendimą jo baudžiamojoje byloje.

Pareiškėjas dėl šio sprendimo panaikinimo kreipėsi į teismą. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. balandžio 21 d. sprendimu pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2021 m. liepos 7 d. nutartimi atmetė pareiškėjo apeliacinį skundą ir Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. balandžio 21 d. sprendimą paliko nepakeistą.

3. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2021 m. lapkričio 7 d.

4. Pradėjus išankstinį tyrimą dėl pareiškėjo prašymo buvo nustatyta, kad prašymas neatitinka Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 1 dalies 10 punkte, 2 dalyje nustatytų reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininko 2021 m. gruodžio 9 d. potvarkiu Nr. 2A-195 „Dėl prašymo trūkumų pašalinimo“ buvo nustatytas terminas pareiškėjo prašymo trūkumams pašalinti, kaip nustatyta Konstitucinio Teismo įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje (2019 m. liepos 16 d. redakcija).

Pareiškėjas, siekdamas pašalinti nurodytus prašymo trūkumus, minėtame Konstitucinio Teismo pirmininko potvarkyje nustatytu laiku Konstituciniam Teismui pateikė papildomą informaciją.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

5. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones; šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Konstitucinio Teismo įstatymas.

6. Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnyje (2019 m. liepos 26 d. redakcija) nustatyti Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodyto asmens prašymo turinio reikalavimai, be kita ko, prašyme nurodyti prašymą teikiančio asmens pozicijos dėl ginčijamo teisės akto prieštaravimo Konstitucijai teisinius argumentus, įskaitant pagrindžiančius, kaip buvo pažeistos šio asmens konstitucinės teisės ar laisvės (67¹ straipsnio 1 dalies 10 punktas). Prašyme taip pat turi būti aiškiai, tiksliai ir suprantamai suformuluota šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija (67¹ straipsnio 2 dalis).

7. Kaip minėta, pareiškėjas prašo ištirti, ar Įstatymas tiek, kiek jame, *inter alia* jo 39, 40 straipsniuose, 124 straipsnio 3 dalyje, „nėra nustatyta teisė užsieniečiui gauti teisę laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, tuo pagrindu, kad užsieniečiui yra paskirta kardomoji priemonė arba

laikinoji apsaugos priemonė, kuri apriboja jo teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos, iki tol, kol tokios jo išvykimą ribojančios priemonės bus panaikintos“, neprieštarauja Konstitucijos 21 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, konstituciniams teisinės valstybės, proporcingumo principams.

7.1. Iš pareiškėjo prašymo ir šalinant jo trūkumus pateiktų papildomų paaiškinimų matyti, jog pareiškėjas savo poziciją dėl ginčijamo teisinio reguliavimo atitikties Konstitucijos 21 straipsnio 2 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui iš esmės grindžia tuo, kad pagal Įstatymo 39 straipsnio 2 punktą užsieniečio gyvenimas Lietuvoje be galiojančio leidimo gyventi (kurį išduoti jam atsisakyta dėl galimos jo grėsmės viešajai tvarkai ir žmonių saugumui) laikomas neteisėtu, nepaisant to, kad pagal Įstatymo 124 straipsnio 3 dalį išvykti iš Lietuvos užsieniečiui neleidžiama, jeigu jam paskirta kardomoji priemonė arba taikoma laikinoji apsaugos priemonė, kurios apriboja jo teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos. Taigi, pareiškėjo teigimu, neturėdamas teisės nei išvykti iš Lietuvos Respublikos, nei gauti atitinkamą leidimą joje gyventi, užsienietis yra priverstas gyventi Lietuvoje neteisėtai, patirti iš to kylančių neigiamų pasekmių, taip žeminamas ir pareiškėjo orumas.

7.1.1. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog Konstitucijos preambulėje įtvirtintas atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės siekis suponuoja tai, kad privalu stengtis užtikrinti, kad kiekvienas asmuo ir visa visuomenė būtų saugūs nuo nusikalstamų kėsinių (*inter alia* 2006 m. sausio 16 d., 2009 m. birželio 8 d., 2010 m. gegužės 28 d. nutarimai); užtikrinti tokį saugumą yra viena iš valstybės priedermių ir vienas iš prioritetinių uždavinių (*inter alia* 1998 m. gruodžio 9 d., 2000 m. gegužės 8 d., 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimai).

Konstitucinis Teismas 2019 m. balandžio 18 d. nutarime *inter alia* yra pažymėjęs, jog bet kuris asmuo, darydamas nusikalstamas ar kitas teisei priešingas veikas, turi suprasti, kad pagal Konstituciją, konstitucinį teisinės valstybės principą, tokie jo veiksmai sukels atitinkamą įgaliotų valstybės institucijų reakciją, kad už jo daromą (ar padarytą) teisės pažeidimą gali būti teisėtai ir pagrįstai taikomos valstybės prievartos priemonės, kuriomis *inter alia* bus daromas tam tikras poveikis to asmens elgesiui. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo kyla reikalavimas paisyti bendrojo teisės principo *ex injuria jus non oritur* (neteisės pagrindu teisė neatsiranda) (*inter alia* 2003 m. gruodžio 30 d., 2014 m. gegužės 27 d., 2021 m. spalio 15 d. nutarimai).

7.1.2. Pareiškėjo prašyme ir šalinant prašymo trūkumus nepateikta teisinių argumentų, pagrindžiančių, kodėl, atsižvelgiant į šias oficialiosios konstitucinės doktrinos nuostatas, kardomųjų priemonių paskirtį (*inter alia* užkirsti kelią naujoms nusikalstamoms veikoms) ir į tai, kad jos skiriamos įtariamiesiems (kaltinamiems) nusikalstamų veikų padarymu asmenims, pagal Konstituciją įstatymų leidėjui kyla pareiga Įstatyme nustatyti tokį leidimo užsieniečiui laikinai gyventi Lietuvoje Respublikoje pagrindą, kuris kyla iš galimai neteisėtos, t. y. nusikalstamos, užsieniečio veikos. Be to, pareiškėjas teisiškai nepagrindė, kodėl kardomosios priemonės, neleidžiančios išvykti iš šalies,

taikymas užsieniečiui pagal Konstituciją turėtų būti nustatytas Įstatyme kaip savarankiškas pagrindas išduoti jam leidimą laikinai gyventi Lietuvoje, kai Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, jog išduoti ar pakeisti leidimą gyventi užsieniečiui atsisakoma, jeigu jo gyvenimas Lietuvos Respublikoje gali grėsti viešajai tvarkai; prašyme teisiškai nepagrįsta, kodėl kompetentingų institucijų nustatyta užsieniečio keliama grėsmė viešajai tvarkai bei tokio užsieniečio atžvilgiu kardomosios priemonės taikymas dėl įtarimų padarius nusikalstamą veiką negali būti laikoma pakankamu pagrindu neišduoti užsieniečiui leidimo laikinai gyventi Lietuvoje ir objektyviai pateisinama priežastimi riboti jo konstitucines teises.

7.2. Teigdamas, kad jo teisės yra suvaržomos nepagrįstai ir neproporcingai, žeminant jo orumą, pareiškėjas nepaaiškina, kodėl, jo nuomone, kardomosios priemonės taikymas dėl įtarimų padarius nusikalstamą veiką negali lemti tam tikras jo teises varžančio teisinio reguliavimo ir kodėl, jo manymu, tokie suvaržymai, taikomi *inter alia* atsižvelgiant į iš Konstitucijos kylančią valstybės priedermę užtikrinti, kad visuomenė būtų saugi nuo nusikalstamų kėsinių, yra nepagrįsti.

7.3. Pareiškėjas savo poziciją dėl ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktis Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintam asmenų lygiateisiškumo principui grindžia tuo, kad asmens, kuriam paskirtos kardomosios priemonės, teisių apimtis priklauso išimtinai nuo asmens kilmės. Pasak pareiškėjo, nesant objektyviai pateisinamų priežasčių, tokio užsieniečio, kuriam paskirta kardomoji priemonė, ribojanti jo teisę išvykti iš Lietuvos, tačiau jam atsisakyta išduoti ar pakeisti leidimą gyventi Lietuvoje, teisinė padėtis yra diskriminacinė, jis nėra vertinamas vienodai su kitais asmenimis, be kita ko, užsieniečiais, kuriems paskirta tokia pati kardomoji priemonė, bet nėra nustatyta reikalavimo turėti leidimą gyventi Lietuvoje.

Pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė konstitucinių teisinių argumentų, pagrindžiančių, kodėl pagal Konstituciją, *inter alia* jos 29 straipsnį, esančiais vienodoje padėtyje turėtų būti laikomi užsieniečiai, kuriems atsisakyta išduoti ar pakeisti leidimą gyventi Lietuvoje, tačiau jie įtariami padarę nusikalstamą veiką ir jiems paskirta kardomoji priemonė, ribojanti jų teisę išvykti iš Lietuvos, ir asmenys (ne tik užsieniečiai), kuriems paskirta tokia pati kardomoji priemonė, tačiau nėra nustatyta reikalavimo turėti leidimą gyventi Lietuvoje, ir kodėl minėtų asmenų skirtingas traktavimas negalėtų būti objektyviai pateisinamas.

8. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiškėjas prašyme ir šalinant prašymo trūkumus pateiktoje papildomoje informacijoje nepateikė teisinių argumentų, pagrindžiančių jo abejones dėl Įstatymo tiek, kiek pareiškėjo nurodyta, atitiktis Konstitucijos 21 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, konstituciniams teisinės valstybės, proporcingumo principams, taigi nepašalino prašymo trūkumų.

9. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnio 1 dalies (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 3 punktą, jeigu Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje nurodytas asmuo nepašalino prašymo (jo dalies) trūkumų šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nustatytu atveju ir terminais, toks

prašymas (jo dalis) grąžinamas pareiškėjui.

Vadinasi, yra pagrindas grąžinti pareiškėjui jo prašymą.

10. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnio 2 dalį prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.

Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, prašymo grąžinimas prašymo trūkumų per nustatytą terminą nepašalinusiam Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodytam asmeniui nesuteikia teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, jeigu šis asmuo nebegali įgyvendinti šios savo teisės pateikdamas naują prašymą Konstituciniam Teismui Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytais sąlygomis, *inter alia* per šiame įstatyme nustatytą keturių mėnesių nuo galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos terminą (*inter alia* 2020 m. sausio 16 d., 2020 m. sausio 20 d. sprendimai).

Atsižvelgiant į tai, kad dėl pareiškėjo priimta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo galutinė ir neskundžiama nutartis, nuo kurios įsiteisėjimo dienos skaičiuojamas kreipimosi į Konstitucinį Teismą terminas, įsiteisėjo 2021 m. liepos 7 d., pareiškėjas nebegali įgyvendinti teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą pateikdamas naują prašymą iširti Įstatymo tiek, kiek jo nurodyta, atitiktį Konstitucijos 21 straipsnio 2 daliai, 29 straipsniui, konstituciniams teisinės valstybės, proporcingumo principams per Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytą keturių mėnesių terminą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 28 straipsniu, 67¹ straipsnio 1 dalies 10 punktu, 2 dalimi, 70 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Grąžinti pareiškėjui [duomenys neskelbiami] ([duomenys neskelbiami]) prašymą Nr. 1A-130/2021.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Giedrė Lastauskienė

Vytautas Mizaras

Algis Norkūnas

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė